

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหาที่ทำการวิจัย

สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีกำเนิดขึ้นจากแนวความคิดที่จะช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐ ในการจัด และให้บริการการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่สถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ที่ ต้องการการศึกษา ภายหลังจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชนครั้งแรกเมื่อ ปีพ.ศ.2512 มี วิทยาลัยเอกชน 6 แห่ง ที่ได้รับอนุญาตให้ทำการสอนในระดับปริญญาตรี โดยสังกัดอยู่ภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ วิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาลัยเกริก วิทยาลัยศรีปทุม วิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ วิทยาลัยหอการค้าไทย และวิทยาลัยอัสสัมชัญบริหารธุรกิจ จนกระทั่งปี พ.ศ. 2517 จึงให้โอนมาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย (เดิม เรียกว่าทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ) ตามมติของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2516 และในปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาเอกชนอยู่ในความรับผิดชอบของทบวงมหาวิทยาลัย ภายใต้พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2522 (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2533)

มหาวิทยาลัยพายัพเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่จัดตั้งโดยสภาคริสตจักรในประเทศไทย ซึ่งมีความ มุ่งมั่นมากกว่า 50 ปีที่จะก่อตั้งสถาบันอุดมศึกษาของคริสเตียนขึ้น ซึ่งความพยายามดังกล่าวได้สัมฤทธิ์ผลภาย หลังปี พ.ศ. 2512 เมื่อรัฐบาลออกพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการจัดการสถาบันอุดมศึกษาขึ้น สภาคริสตจักรใน ประเทศไทยได้ยกฐานะของโรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัยแม่คอรัมิค และโรงเรียนพระคริสตธรรม แมคกิลวารีนเป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนใช้ชื่อว่า "วิทยาลัยพายัพ" เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2514 และได้เปิดสอนครั้งแรกในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2517 ในระดับปริญญาตรี 7 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาภาษาไทย สาขาวิชาภาษาอังกฤษ สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ สาขาวิชาประวัติศาสตร์ สาขาวิชาปรัชญาและศาสนา สาขา วิชาการบริหารงานบุคคล และระดับอนุปริญญา 1 สาขาวิชา คือ อนุปริญญาพยาบาลและอนามัย ต่อมาในปี พ.ศ. 2520 ได้เปิดสอนเพิ่มขึ้นอีก 3 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาการเลขานุการ และ สาขาวิชาการบัญชี การดำเนินงานของวิทยาลัยพายัพประสบความสำเร็จก้าวหน้ามาตามลำดับจนกระทั่งเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2527 ทบวงมหาวิทยาลัยอนุญาตให้เปลี่ยนฐานะวิทยาลัยพายัพ ขึ้นเป็น "มหาวิทยาลัย พายัพ" จากการเริ่มดำเนินการสอนในปีพ.ศ. 2517 ที่มีจำนวนนักศึกษา 189 คนได้เพิ่มสูงขึ้นเป็น 8,298 คน ในปี พ.ศ. 2540 (ตารางที่ 1.1) และในปัจจุบัน(ปีการศึกษา 2542)มหาวิทยาลัยพายัพมีการเปิดสอนใน ระดับปริญญาตรีและปริญญาโททั้งสิ้น 10 คณะ (ระเบียบการศึกษาและหลักสูตรการศึกษามหาวิทยาลัย พายัพ , 2541)

ตารางที่ 1.1 จำนวนนักศึกษามหาวิทยาลัยพายัพ ปีการศึกษา 2517 – 2540

ปีการศึกษา	จำนวน(คน)	ปีการศึกษา	จำนวน(คน)
2517	189	2529	3,116
2518	354	2530	3,420
2519	563	2531	3,450
2520	896	2532	3,547
2521	987	2533	4,068
2522	1,196	2534	4,806
2523	1,347	2535	5,492
2524	1,642	2536	5,850
2525	1,770	2537	6,604
2526	1,820	2538	7,025
2527	2,210	2539	7,645
2528	2,780	2540	8,298

ที่มา : สำนักทะเบียนและบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ , รายงานประจำปี 2540

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยพายัพ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งแรกของประเทศไทย โดยมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ได้ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพออกสู่ตลาดแรงงานเป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุดังกล่าวในแต่ละปี จึงมีผู้สนใจเป็นจำนวนมากที่จะเข้าศึกษาต่อในสถาบันแห่งนี้ แต่เนื่องจากสถาบันมีข้อจำกัดทางด้านบุคลากรและสถานที่ทำให้ไม่สามารถรองรับผู้สนใจทั้งหมดได้ ดังนั้นการสอบคัดเลือกจึงเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะคัดเลือกนักศึกษาเข้าสู่สถาบัน อันเป็นการทดสอบความรู้ ความสามารถ และความพร้อมของผู้สนใจที่จะเข้ารับการศึกษา และเพื่อให้สอดคล้องกับปริมาณที่มหาวิทยาลัยรองรับได้

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่า ผู้ที่ผ่านการคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาทุกคน เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ แต่ไม่สามารถรับประกันได้ว่า จะสำเร็จการศึกษาครบตามจำนวน และแต่ละปีมีอยู่จำนวนไม่น้อยที่ต้องพ้นสภาพจากการเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยพายัพด้วยสาเหตุต่าง ๆ ซึ่งการพ้นสภาพก่อนการศึกษาจนครบหลักสูตรเป็นความสูญเสียที่มากมาย อาทิ ความสูญเสียด้านเวลาที่ใช้ในการศึกษา ความสูญเสียในค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ต้องจ่ายไปขณะที่เป็นนักศึกษา ความสูญเสียที่มหาวิทยาลัยต้องสูญเสียไปในรูปของงบการลงทุน และค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา ความสูญเสียทางด้านสภาพจิตใจที่เกิดจากการพ้นสภาพ ตลอดจนความสูญเสียของสังคมอันเนื่องมาจากการสูญเสียโอกาสในการผลิตสินค้าและบริการจากแรงงานในช่วงเวลาที่เข้ารับการศึกษา

ดังนั้น การศึกษาต้นทุนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยพายัพ จะช่วยให้ทราบถึงความสูญเสียต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งต่อตัวนักศึกษาเอง และการสูญเสียทางสังคมที่เกิดขึ้นซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นกรณีศึกษาเพื่อการวางแผนปรับปรุงการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1.2.1 เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล ในการศึกษาระดับอุดมศึกษาของนักศึกษาสาขาวิชาต่าง ๆ ที่พื้นที่สถานภาพ
- 1.2.2 เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนค่าเสียโอกาส ในการศึกษาของนักศึกษาสาขาวิชาต่าง ๆ ที่พื้นที่สถานภาพ
- 1.2.3 เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนรวมส่วนบุคคล ในการลงทุนทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาของนักศึกษาที่พื้นที่สถานภาพ

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.3.1 ทราบต้นทุนค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล และต้นทุนค่าเสียโอกาสในการศึกษาระดับอุดมศึกษา ของนักศึกษาที่พื้นที่สถานภาพ
- 1.3.2 สามารถประมาณมูลค่าความสูญเสียในการลงทุนทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ของนักศึกษาที่พื้นที่สถานภาพ
- 1.3.3 เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการตัดสินใจลดความสูญเสีย และปรับปรุงการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในอนาคต

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้จะครอบคลุมต้นทุนการลงทุนทางการศึกษาต่าง ๆ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยพายัพระดับปริญญาตรีทั้ง 8 คณะที่พื้นที่สถานภาพทั้งหมดในระหว่างปีการศึกษา 2537-2540 โดยมูลค่าของต้นทุนด้านต่าง ๆ จะปรับให้อยู่ในรูปมูลค่าที่แท้จริง (real value) ซึ่งทำโดยปรับค่าด้วยดัชนีราคาผู้บริโภค (consumer price index : CPI) ในช่วงปี 2537-2540 ซึ่งต้นทุนการลงทุนทางการศึกษา เป็นดังนี้ (1) ต้นทุนส่วนบุคคลในการลงทุนทางการศึกษาของนักศึกษาที่พื้นที่สถานภาพ ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา (ค่าเล่าเรียน บำรุงการศึกษา และค่าธรรมเนียม) และค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล (2) ต้นทุนค่าเสียโอกาส (opportunity cost) ของนักศึกษาที่พื้นที่สถานภาพโดยประมาณจากอัตราค่าจ้างขั้นต่ำในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ณด้วยระยะเวลาที่นักศึกษาทำการศึกษาในมหาวิทยาลัยก่อนพื้นที่สถานภาพ

1.5 นิยามศัพท์

นักศึกษาที่พื้นที่สถานภาพ หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยพายัพ(ยกเว้นนักศึกษาภาคค่ำ)ที่พื้นที่สถานภาพในระหว่างปีการศึกษา 2537-2539 โดยจะพิจารณาการพื้นที่สถานภาพเฉพาะที่มาจากสาเหตุดังนี้

- (1) การลาออก
- (2) การขาดการติดต่อกับมหาวิทยาลัยเกิน 60 วัน
- (3) ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 1.50 สำหรับนักศึกษาสามัญและระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 สำหรับนักศึกษาวិสามัญ
- (4) ได้รับผลการเรียนในระดับ F ในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง 3 ครั้ง

(5) เสียชีวิต

(6) ปลอมแปลงเอกสาร

ต้นทุนส่วนบุคคล หมายถึงต้นทุนค่าเล่าเรียน (ค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง และค่าธรรมเนียม) และต้นทุนค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล อาทิ ค่าอาหาร ค่าที่พัก และค่าอุปกรณ์การเรียน เป็นต้น

ต้นทุนค่าเสียโอกาส (opportunity cost) หมายถึงโอกาสในรายรับที่สูญเสียไปจากการทำงานเนื่องจากบุคคลเข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ต้นทุนรวมส่วนบุคคล หมายถึงผลรวมของต้นทุนส่วนบุคคลและต้นทุนค่าเสียโอกาส

1.6 องค์ประกอบของรายงาน

รายงานการวิจัยประกอบด้วยเนื้อหาทั้งหมด 6 ส่วนดังนี้

บทที่ 1 ประกอบด้วย ที่มาและความสำคัญของปัญหาที่ทำการวิจัย วัตถุประสงค์ของการศึกษา ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ขอบเขตของการศึกษา และนิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

บทที่ 2 ประกอบด้วย ทฤษฎีแนวคิดต้นทุนการลงทุนทางการศึกษา และงานวิจัยทางด้านต้นทุนทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องที่มีผู้ศึกษามาในคาบเวลาก่อนหน้านี้

บทที่ 3 ประกอบด้วย ระเบียบวิธีวิจัย โดยเฉพาะวิธีการประมาณต้นทุนรวมส่วนบุคคลในการลงทุนทางการศึกษา และการเก็บรวบรวมข้อมูล

บทที่ 4 เป็นผลการศึกษา ประกอบด้วย จำนวนนักศึกษาที่พ้นสถานภาพ ต้นทุนรวมส่วนบุคคลของนักศึกษาที่พ้นสถานภาพ และการวิเคราะห์อัตราส่วนต้นทุนค่าใช้จ่ายในการพ้นสถานภาพ

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ ประกอบด้วยบทสรุปทางด้านการพ้นสถานภาพของนักศึกษา และสัดส่วนของต้นทุนการลงทุนทางการศึกษาที่แต่ละภาควิชา/คณะที่สูญเสียไปอันเนื่องมาจากการพ้นสถานภาพเทียบกับความสูญเสียทั้งหมด

ภาคผนวก ประกอบด้วยระเบียบว่าด้วยค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง และค่าธรรมเนียมการศึกษาในระดับปริญญาตรี และตารางจำนวนนักศึกษาที่พ้นสถานภาพและการประมาณค่าต้นทุนทางการศึกษาต่าง ๆ ของนักศึกษาที่พ้นสถานภาพ